

Piše: Igor Isailović

Privatizacija

Procesi privatizacije konačno ulaze u finalnu fazu, koja traje gotovo već deceniju. Termin privatizacija sasvim opravdano kod nas ima epitete koji su izjednačeni sa „pljačkom“, „otimačinom“, „prevarom“ itd. Sam cilj privatizacije, međutim, sasvim sigurno je bio da uspostavi sistem odgovorne uprave, efikasnosti i boljih rezultata. Činjenica je, dakle, da u prethodnom periodu nije uspostavljen sistem koji bi sprečio neodgovornu privatizaciju, tačnije modeli privatizacije nisu bili adekvatni od slučaja do slučaja.

Pravila privatizacije su konačno kvalitativno izmenjena tako da modeli privatizacije nisu konzervativni (akcija i tender) već su postavljeni tako da se nakon privatizacije postignu što bolji rezultati za preostale privredne, nacionalne gigante, ukoliko se zanemare društva u restrukturiranju.

Naime, poslednjim izmenama materijalnih propisa zakonodavac je predvideo sledeće modele privatizacije: prodaja kapitala, strateško par-

zanemarljivi. Odgovorna država na sve načine gleda kako da budžet jedne zemlje bude što veći, ali pritom vodi računa o dugoročnim ciljevima, tj. da se on iz godine u godinu uvećava. Prodajom najuspešnijih društava država će, gotovo izvesno, dostići najveći iznos za budžet, ali samo u datom momentu. Nažalost, to je jednokratni iznos koji se obično i loše investira.

Model strateškog partnerstva svakako bi bio primenjiv za Telekom, Galeniku, PKB, Ikarbus,

Cilj dobre privatizacije jeste da se uspostavi bolja, profesionalna uprava, koja bi za rezultate trebalo da odgovora adekvatnim sredstvima kojima obezbeđuje izvršenje ugovora. Dobar primer uspostavljanja odgovornog sistema privređivanja svakako je AIR SERBIA ili Železara Smederevo.

tnerstvo, prodaja imovine i podela besplatnih akcija – udela. Izbor modela trebalo bi dobro da proračuna „privatizacioni savetnik“ i Vlada Republike Srbije. Pravim izborom modela trebalo bi da se osiguraju: budućnost zaposlenih, razvoj nacionalne privrede, kvalitet robe i usluga, profit za vlasnika, veće zarade...

Formula za izbor metoda sigurno da ne postoji, ali nije teško zaključiti da je najpovoljniji metod privatizacije za najuspešnija društva, od kojih država ubira ozbiljne prihode na ime dividendi i slično, metod strateškog partnerstva. Naime, cilj svake zemlje jeste da obezbedi prihode za svoj budžet kako bi sistem nesmetano funkcionisao. Najizdašniji izvor prihoda za budžete i najrazvijenijih zemalja jesu javne dažbine, ali i prihodi na ime dobiti od kapitala u najprofitabilnijim društvima nisu uopšte

Dunav osiguranje, Aerodrom Beograd i slično. Naime, profesionalnom menadžmentu, koji bi bio spreman da adekvatnim sredstvima garantuje veći profit od onoga koji društvo već ostvaruje, opšte je uverenje, treba prepustiti dalju upravu našim društvima. Sama prodaja kapitala jeste krajnja mera i preporučuje se za naše „gubitaše“. Prodajom većinskog kapitala društva država gubi mogućnost „intervencionizma“, pa se budućem vlasniku ostavlja i mogućnost promene osnove poslovanja. Promena delatnosti za gubitaše je prirodna mogućnost novih vlasnika, ali ostavljati mogućnost promene delatnosti naših profitabilnih društava jeste opasnost da se i ovo malo uspešnih društava ugasi.

Sam model strateškog partnerstva, s druge strane, zahteva jasne ugovorne obaveze obe strane, ali svakako i fleksibilne odredbe za

Transparentnost je takođe nešto što je veoma bitno za uspeh privatizacije jer je konkurencija izuzetno važna za izbor najpovoljnijeg partnera države. Najpovoljnija ponuda svakako nije samo cena već i sve ostale okolnosti, kako one koje se odnose na zaposlene, tako i one koje se odnose na vlasnika i državu.

Prodaja većinskog kapitala i prenos bez naknade svakako su prepoznati modeli za naše gubitaše jer ostavljaju mogućnost novim investitorima da svojom proaktivnošću pronađu najbolja moguća rešenja za navedena društva. Pre svega treba imati u vidu da su gubitaši samo teret za budžet jedne zemlje.

Efikasnost jeste bitan element uspešne privatizacije jer svako dalje prolongiranje biće uzrok loših ponuda i mogućnosti.

dinamična privredna kretanja. Svakako, uspeh, profit, nova radna mesta, razvoj i širenje trebalo bi da budu osnovni cilj svih ugovornih odredbi.

Uspešnost privatizacije jeste preduslov oporavka naše privrede, našeg budžetskog sistema, magnet za nova radna mesta. Zato je potrebno da što odgovornije pristupimo procesu privatizacije, i to što efikasnije... ▢

Igor Isailović, advokat